

УДК 378.011.3–051:373.5.091.33–027.22

DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-2\(215\)-130-136](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-2(215)-130-136)

Шленьова Марина Геннадіївна,
кандидатка філологічних наук, доцентка,
доцентка кафедри документознавства та української мови,
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «Харківський
авіаційний інститут», Україна

Maryna Shlenova,
PhD in Philology, Associate Professor, Associate Professor at the Department of
Document Studies and Ukrainian Language, National Aerospace University
"Kharkiv Aviation Institute", Ukraine

E-mail: m.shleneva@khai.edu

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-4297-6872>

МОВНІ ВЕБКВЕСТИ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

- A** *Присвячено розробленню мовного вебквесту для студентів-іноземців нефілологічних спеціальностей, що вивчають українську мову як іноземну. Розробка спрямована на активізацію мовленнєвих навичок і сприяє залученню студентів до комунікації, використовуючи інтерактивні завдання та багатоплановий підхід. Описано приклад мовного вебквесту на платформі Moodle, що містить 6 завдань різної складності, пов'язаних між собою. Завдання спрямовані на використання активної лексики та забезпечення комунікативної взаємодії у групах іноземних студентів із рівнем володіння українською мовою А1. Аналіз літератури за темою продемонстрував, що використання вебквестів у навчанні української мови як іноземної є доцільним, оскільки сприяє покращенню якості навчання та мотивації студентів до іноземномовного спілкування. У контексті міжкультурного спілкування стаття розглядає особливості вивчення української мови як іноземної та пропонує інноваційний підхід за допомогою мовних вебквестів, спрямований на забезпечення ефективного та захоплюючого навчання, враховуючи специфіку мовленнєвого процесу студентів-іноземців. Використання сучасних технологій та ігрових елементів створює стимулювальне освітнє середовище, що позитивно впливає на мотивацію та інтерес студентів до вивчення мови та сприяє розвитку їхніх мовленнєвих і комунікативних навичок. Загалом, стаття пропонує комплексний підхід до вивчення української мови як іноземної, що спрямований на забезпечення якісного та цікавого навчання для студентів-іноземців. Вона підкреслює важливість поєднання традиційних методів викладання із сучасними технологіями для досягнення максимального ефекту у процесі вивчення мови та розвитку мовленнєвих навичок.*

Ключові слова: мовний вебквест; українська мова як іноземна; іноземні студенти; комунікація; мовленнєві навички

LANGUAGE WEBQUESTS IN THE CLASSES OF UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE

- S** *This article is devoted to the development of a language webquest for foreign students of non-philological majors studying Ukrainian as a foreign language. The development is aimed at activating speech skills and promoting students' involvement in communication using interactive tasks and a multifaceted approach. This article describes an example of a language webquest on the Moodle platform, which contains six tasks of varying complexity. The tasks use active vocabulary and ensure communicative interaction among groups of foreign students with A1 Ukrainian proficiency. An analysis of the literature on the topic has shown that the use of webquests in teaching Ukrainian as a foreign language is appropriate because it helps improve the quality of learning and motivates students to communicate in a foreign language. In the context of intercultural communication, this article examines the peculiarities of learning Ukrainian as a foreign language and proposes an innovative approach using language webquests to ensure effective and engaging learning, considering the specifics of foreign students' speech processes. The use of modern technologies and game elements creates a stimulating learning environment that positively affects students' motivation and interest in language*

learning and promotes the development of their speech and communication skills. In general, this article offers a comprehensive approach to teaching Ukrainian as a foreign language aimed at providing quality and interesting learning for foreign students. This study emphasizes the importance of combining traditional teaching methods with modern technologies to achieve maximum effect in the process of language learning and development of communication skills.

Keywords: language webquest; Ukrainian as a foreign language; foreign students; communication; speech skills

Постановка проблеми. У сучасному світі вивчення мов надзвичайно важливе для міжкультурного спілкування. Мова стає не лише засобом передавання інформації, але й ключовим фактором формування міжособистісних відносин, культурного обміну та взаєморозуміння. Однак у контексті навчання української мови як іноземної (УМІ) виникає низка особливих викликів, які потребують спеціальної уваги та вирішення. Серед таких викликів можна виокремити особливості граматики лексики, а також фонетики, які можуть бути незвичними для носіїв інших мов. Актуальність цієї теми не може бути переоцінена, оскільки вона стикається з реальними потребами та запитам студентів, які цікавляться українською мовою та культурою. Такі особливості вимагають спеціального підходу до навчання та розроблення методичних матеріалів, які б урахували специфіку мовленнєвого процесу студентів-іноземців.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій демонструє використання вебквестів для розвитку мовної комунікації.

Наші попередні дослідження [8; 9] присвячені аналізу ефективних методів формування україномовної комунікативної компетентності в іноземних студентів, а також гейміфікації як інструменту підвищення ефективності навчання.

За Н. Білик, «комунікативна компетентність – це здатність встановлювати і підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, система внутрішніх ресурсів, необхідних для побудови ефективної комунікації в певному колі ситуацій міжособистісної взаємодії. Комунікативна компетентність передбачає такий рівень взаємодії з оточуючими, який дозволяє людині успішно функціонувати в суспільстві в межах її здібностей і соціального статусу, а також наявності життєвого досвіду, ерудиції, наукових знань тощо» [6, с. 198].

О. Супрун і співавтори [4] досліджують вплив використання вебквестів у викладанні іноземних мов на комунікативні навички та мотивацію студентів нелінгвістичних спеціальностей. Автори розглядають переваги цієї технології, типи вебквестів та їхній вплив на процес навчання у закладах вищої освіти.

М. Лухіна [2] розглядає використання вебквестів для формування мовленнєвої компетентності студентів на уроках української мови як іноземної. Автор наголошує на важливості використання комп'ютерних технологій в освіті, особливо в умовах пандемії, та розкриває можливості вебквестів для навчання мови.

Н. Щерба [5] аргументує мотивацію підготовки майбутніх учителів іноземної мови до використання вебквестів у професійній практиці. Висвітлено предметну специфіку ключових аспектів такої підготовки, включно з концепцією «вебквесту в контексті викладання іноземних мов», його структуру та різновиди. Проведено аналіз взаємозв'язку між термінами «вебквест» і «проект». Надано приклади формулювання завдань для 12 різновидів вебквестів, які можуть бути застосовані в освітньому процесі.

У методичних рекомендаціях Т. Герлянд зі співавторами [1] представляють вебквест як інноваційну педагогічну технологію, описують методику його створення та наводять приклади їхнього використання у професійній підготовці майбутніх спеціалістів різних галузей.

Л. Русанова, Л. Сазанова [3] розглядають важливість використання вебквестів у вищій освіті з метою підготовки майбутніх фахівців. Автори досліджують процес створення та впровадження вебквестів у професійній підготовці студентів різних галузей, надаючи методичні рекомендації для викладачів.

Аналіз наведених джерел демонструє загальну тенденцію позитивного впливу використання вебквестів на освітній процес і результативність навчання. Зокрема, використання вебквестів сприяє розвитку комунікативних навичок, мотивації студентів, формуванню мовленнєвої компетентності та розвитку іншомовної комунікації.

Мета статті: розробити приклад мовного вебквесту для навчання української мови як іноземної для іноземних студентів нефілологічних спеціальностей, який допоможе зробити процес вивчення УМІ цікавим, захоплюючим і результативним. Завдання включають у себе

розробку цікавого інтерактивного навчального контенту, адаптованого до потреб і рівня мовних знань студентів-іноземців (рівень А1).

Новизна результатів полягає не лише в поєднанні традиційних методів навчання з інноваційним підходом, але й у використанні сучасних технологій та ігрових елементів для створення стимульовального освітнього середовища. Розроблений мовний вебквест заснований на принципах гри, інтерактивності та співпраці, що сприяє не лише активному залученню студентів до процесу навчання, але й позитивному впливу на їхню мотивацію та інтерес до вивчення мови. Крім того, використання таких методів дозволяє розвивати не лише мовні, а й комунікативні навички іноземних студентів, покращуючи їхні здібності у читанні, письмі, аудіюванні та усному мовленні. Даний інноваційний підхід до навчання української мови як іноземної принесе значні позитивні результати та сприятиме успішному вивченню української мови іноземними студентами.

Викладення основного матеріалу дослідження. Розвиток уміння спілкуватися мовами є ключовим складником усіх освітніх і професійних програм у закладах вищої освіти, традиційні заняття в аудиторіях з обмеженим часом не завжди забезпечують студентам достатній рівень мовної комунікації. Саме тому застосування мовних вебквестів у навчанні української мови як іноземної для іноземних студентів є не лише важливим, але й необхідним складником сучасного освітнього процесу. Традиційні методи викладання часто не забезпечують достатнього рівня засвоєння мови, особливо у тих випадках, коли студентам не вдається максимально зануритися в мовне середовище. Мовні вебквести в цьому випадку можуть стати невід'ємною частиною освітнього процесу, що дозволить студентам не лише вивчати мову, але й застосовувати її у реальних ситуаціях.

Однією з переваг мовних вебквестів є їхній інтерактивний характер: студенти отримують можливість активно взаємодіяти з мовою, розвиваючи при цьому свої мовленнєві навички. Вирішуючи завдання квесту, студенти не лише запам'ятовують нові слова і конструкції, а й використовують їх у практичних ситуаціях, що сприяє ефективнішому засвоєнню матеріалу. Крім того, мовні вебквести стимулюють

інтелектуальний розвиток іноземних студентів, оскільки вимагають аналітичного мислення, логічного мислення та творчого підходу до вирішення проблем. У процесі виконання завдань квесту студенти навчаються швидко орієнтуватися в мовному середовищі, розвивають уміння ефективно використовувати мовні засоби для досягнення мети. Не менш важливою перевагою мовних вебквестів є їхній мотиваційний аспект. Виконання цікавих і захоплюючих завдань сприяє підвищенню інтересу іноземних студентів до навчання мови та стимулює їх до активної участі у заняттях.

Термін «квест» як освітня технологія вперше запропонував Берні Додж [7] наприкінці ХХ століття. Він розробляв інноваційні Інтернет-додатки для використання в освітньому процесі з різних навчальних предметів на різних рівнях освіти.

Сьогодні квест став популярною освітньою технологією. З одного боку, він представляє собою захопливу проблемно-пошукову гру для команди з кількох осіб, що сприяє розвитку комунікативних умінь між гравцями. З іншого боку, ця технологія дає змогу кожному учаснику продемонструвати свої знання та навички.

Основні характеристики даного мовного вебквесту наступні:

- *інтерактивність*: вебквест включає різноманітні види завдань, від пошуку предметів до відгадування загадок і розв'язування логічних завдань, що потребують активної участі студентів, активізують різні навички та сприяють залученню учасників до комунікації;
- *багатоплановість*: кожне завдання не лише пов'язане з вивченою темою (граматикою та лексикою), але й містить елементи логічного мислення, командної роботи та творчості;
- *практичне застосування*: кожне завдання містить елементи, що допомагають студентам застосовувати отримані знання на практиці.

Такий підхід забезпечує ефективне засвоєння матеріалу та розвиток мовленнєвої комунікації.

Дизайн розробленого нами мовного вебквесту для іноземних студентів, які вивчають УМІ, був наступний:

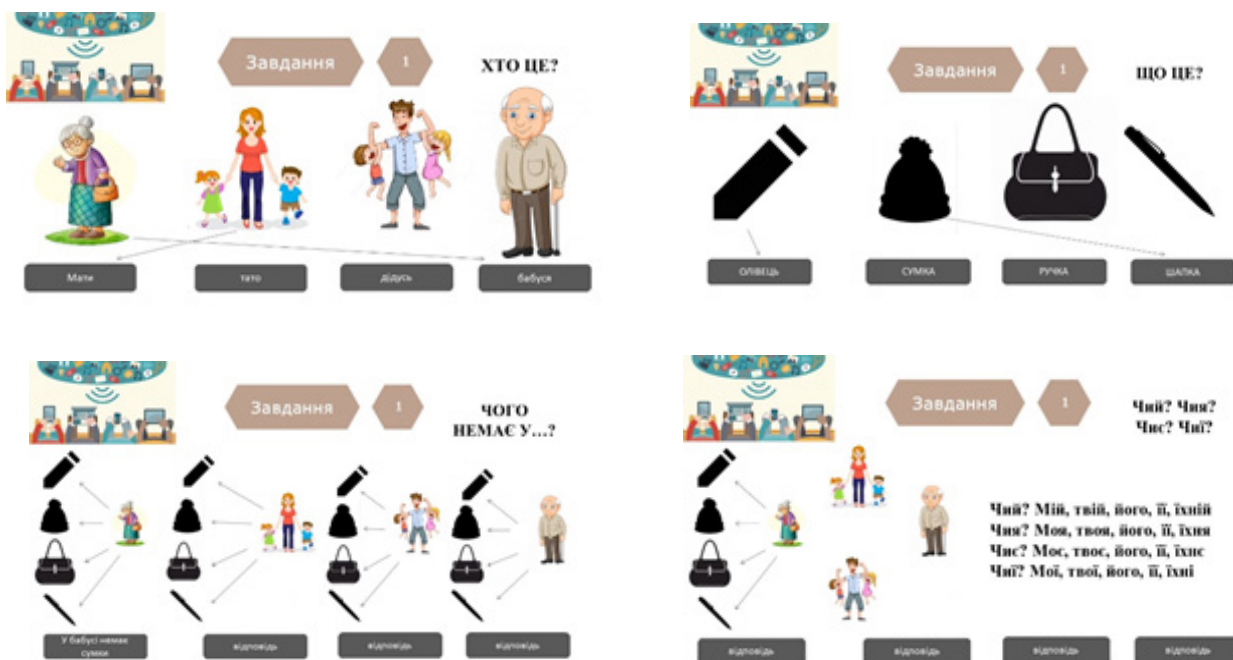
- *тривалість квесту*: 100 хвилин;
- *учасники*: іноземні студенти, які вивчають українську мову як іноземну;

– *обладнання*: безкоштовна, відкрита система управління навчанням Moodle, інтегрована в інтерактивну освітню платформу НАУ «ХАІ» Mentor.

Завдання 1. Спрямоване на повторення лексики, пов'язаної з лексичною темою «Моя сім'я», а також розвиток навичок усного мовлення. На *першому етапі* студентам потрібно розпізнати членів сім'ї на зображеннях і співставити картинку з назвою і відповісти на питання «Хто це?». На *другому етапі* студентам потрібно співставити назву предмету з його тінню і відповісти на питання «Що це?». На *третьому етапі* студентам потрібно визначити, яких предметів не мають зображені на слайді члени родини та відповісти на питання «Чого немає у...?». На останньому *четвертому*

етапі завдання потрібно визначити приналежність предметів членам родини за допомогою слів *Чий? Мій, твій, його, її, їхній Чия? Моя, твоя, його, її, їхня Чье? Моє, твоє, його, її, їхнє Чий? Мої, твої, його, її, їхні.*

Це завдання вимагає від студентів уживання лексики, формулювання повних речень українською мовою. Викладач мотивує студентів правильно формулювати речення. Це сприяє розвитку навичок мовлення, розуміння мовлення співрозмовника та використання відповідного лексичного апарату. Крім того, завдання стимулює співпрацю та комунікативну взаємодію між студентами, оскільки вони можуть ставити питання один одному, обговорювати свої відповіді та порівнювати їх з відповідями інших учасників (мал. 1):

Мал. 1. Слайди презентації до завдання 1

Завдання 2. Сприяє розвитку навичок сприйняття тексту на слух, розуміння та використання лексики у контексті. Студентам потрібно прослухати наведений на слайді текст, який читає викладач, проаналізувати зображення та заповнити пропуски. Із літер, які були пропущені, потрібно скласти ключове слово (сумка).

Це завдання розвиває навички аудіювання, читання та розуміння тексту, а також сприяє узгодженню між визначенням інформації та її застосуванням у конкретному контексті (мал. 2):

Мал. 2. Слайди презентації до завдання 2

Завдання 3. Завдання сприяє розвитку навичок розуміння лексики, логічного мислення та співпраці в групі. Студентам потрібно відповісти на запитання, розгадати загадку, щоб зібрати елементи пазла та розмістити їх у правильному порядку, щоб отримати слово-відгадку. Це вимагає від них використання активної лексики, побудови логічних зв'язків для пошуку правильної відповіді та співпраці у групі. Такий підхід сприяє розвитку навичок мовлення, розуміння іншомовного тексту та груповій комунікації (мал. 3):

Мал. 3. Слайди презентації до завдання 3

Завдання 4. Розвиває навички логічного мислення, усної комунікації та обговорення відповідей у групі. Студентам потрібно обговорити можливі варіанти відповіді на загадку та прийти до спільного рішення. Вони також обговорюють тему родинних зв'язків, що сприяє розширенню лексичного запасу та розвитку навичок виразного мовлення. Крім того, завдання заохочує студентів активно використовувати мову для спілкування та співпраці в групі, що позитивно впливає на розвиток їх іншомовних комунікативних навичок (мал. 4):

Мал. 4. Слайди презентації до завдання 4

Завдання 5. Спрямоване на розвиток усної іншомовної комунікації. Студентам пропонується відповісти на питання «Чий це будинок?» і співставити малюнок живої істоти та місце, де вона живе. Після правильної відповіді, вони

отримують літери, з яких потрібно скласти ключове слово. Це завдання стимулює студентів до використання мовленнєвих навичок для спілкування та вирішення завдань і розвитку логічного мислення (мал. 5):

Мал. 5. Слайди презентації до завдання 5

Завдання 6. Спрямоване на розвиток навичок читання та розуміння прочитаного тексту, а також на розвиток усної комунікації. Студентам пропонується прочитати текст із журналу, зрозуміти його зміст і виконати завдання (поставити питання, скласти діалог, повторити текст у вигляді монологу). Це вимагає від них розуміння інструкцій, використання лексики та усного мовлення для обговорення дій і результатів, а також командної роботи. Такий підхід допомагає розвивати навички усного використання іноземної мови та розуміння тексту, а також сприяє активній комунікації між учасниками (мал. 6):

Мал. 6. Слайди презентації до завдання 6

Отже, розроблений варіант мовного вебквесту можна використовувати на заняттях з української мови як іноземної для іноземних студентів із рівнем володіння українською мовою А1, а також створювати подібні інтерактиви, ускладнюючі завдання для студентів, які володіють українською мовою на рівні А2-В1. Мовні вебквести сприяють

розвитку мовленнєвих компетенцій і покращують комунікацію у навчальних групах завдяки залученості всіх студентів до розв'язання квесту.

Висновки. Інтерактивні підходи до навчання, що використовуються під час викладання української мови як іноземної, є ефективним засобом підтримки освітнього процесу. Ці методи сприяють мовній взаємодії між усіма учасниками групи та розкривають потенціал кожного студента. Використання інтерактивних форм сприяє створенню атмосфери співпраці в групі. Студенти не лише прагнуть продемонструвати свої знання, але й спрямовують їх на досягнення загального результату. Завдяки цим підходам навчання освітній процес стає захопливим і цікавим, а також сприяє активній інтеграції в Європейський освітній і дослідницький простір. Використання вебквестів у навчанні української мови як іноземної є доцільним, тому що ця інноваційна педагогічна технологія сприяє покращенню якості навчання та ефективності освітнього процесу, забезпечуючи активну взаємодію студентів і підвищуючи їхню мотивацію до вивчення мови. Такі методи можуть бути корисними для впровадження у практику навчання іноземних мов у закладах вищої освіти.

Перспективи подальших розвідок. Викладання української мови як іноземної набуває особливої актуальності та потреби у сучасних методах, що вимагає від викладачів упровадження сучасних підходів до навчання. Подальше дослідження та упровадження новітніх методів навчання є цікавим і корисним не лише для викладачів української мови як іноземної, але й для фахівців, які працюють у сфері викладання іноземних мов.

Список використаних джерел

1. Герлянд Т. М., Кулалаєва Н. В., Пашченко Т. М., Романова Г. М., Романов Л. А. Веб-квест у професійному навчанні: методичні рекомендації / за заг. ред. Т. М. Герлянд. Київ : ІПТО НАПН України, 2016. 141 с.
2. Лухіна М. Ю. Веб-квест як засіб формування мовленнєвої компетентності на уроках української мови як іноземної. *Інновації та традиції у мовній підготовці студентів* : матеріали Міжнар. наук.-практ. семінару, 7 грудня 2021 р. Харків : Іванченко І. С., 2021. С. 87–91.
3. Русанова Л. І., Сазанова Л. С. Використання вебквестів для підготовки фахівців вищих навчальних закладів. *Іноземна мова за професійним спрямуванням як підготовка конкурентних фахівців до ефективної комунікації на іноземній мові у навчальному і професійному оточенні* : круглий стіл (м. Одеса, 25 травн. 2017 р.). Одеса : ОДУВС, 2017. С. 34–36

4. Супрун О., Зайцева Н., Симоненко С. Застосування технологій веб-квесту на заняттях з іноземної мови. *Людознавчі студії. Педагогіка*. 2021. Вип. 44. С. 181–193. DOI: <https://doi.org/10.24919/2413-2039.12/44.29>

5. Щерба Н. С. Зміст підготовки майбутніх учителів іноземних мов до використання вебквестів у професійно-педагогічній діяльності. *Педагогічні науки: Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2013. Вип. 5 (71). С. 84–88.

6. Bilyk N. I. Communicative competence as a professional quality of teacher for general secondary education. Theory and practice of introduction of competence approach to higher education in Ukraine : monograph. Edit. S. T. Zolotukhina, I. M. Trubavina. Vienna: Premier Publishing, 2019. P. 191–201. ISBN 978-3-903197-55-8.

7. Dodge, B. Some Thoughts About Web Quests. 2019. Retrieved from: https://jotamac.typepad.com/jotamacs_веблог/files/WebQuests.pdf

8. Shlenova M. Analysis of effective methods of forming Ukrainian-language communicative competence in foreign students. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. № 17(85). 2023. С.2111-213. DOI: [https://doi.org/0.25264/2519-2558-2023-17\(85\)-211-213](https://doi.org/0.25264/2519-2558-2023-17(85)-211-213)

9. Shlenova M. Gamification as a tool for increasing the learning efficiency of future librarians. *Вісник Харківської державної академії культури*. 59, 2021. С. 53-58. DOI: <https://doi.org/10.31516/2410-5333.059.05>

References

1. Gerlyand, T. M., Kulalaeva N. V., Pashchenko, T. M., Romanova, H. M., & Romanov, L. A. (2016). *Web-quest u profesiinomu navchanni: metodychni rekomendacii [Web quest in professional training: methodological recommendations]*. Kyiv: IPTU of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine [in Ukrainian].
2. Luhina, M. Y. (2021). Web-quest iak zasib formuvannia movlennevoi kompetentnosti na urokah ukrains'koi movy iak inozemnoi [Webquest as a means of forming speech competence in the lessons of Ukrainian as a foreign language]. In *Innovacii ta tradicii u movnii pidgotovci studentiv [Innovations and traditions in the language training of students]: materials of the International scientific and practical seminar* (pp. 87-91). Kharkiv: Ivanchenko I.S. [in Ukrainian].
3. Rusanova, L. I., & Sazanova, L. S. (2017). Vykorystannia veb-kvestiv dlia pidgotovky fahivciv vyshhyh navchalnyh zakladiv [The use of web quests for the training of specialists in higher education institutions]. In *Inozemna mova za profesiinym spriamuvanniam iak pidgotovka konkurentnykh fahivciv do efektyvnoi komunikacii na inozemnii movi u navchal'nomu i profesiinomu otochenni [Foreign language for professional purposes as a preparation of competitive specialists for effective communication in a foreign language in the educational and professional environment]: kruglii stil* (pp. 34-36). Odesa: ODUS [in Ukrainian].
4. Suprun, O., Zaitseva, N., & Simonenko, S. (2021). Zastosuvannia tehnologii veb-kvestu na zaniattiah z inozemnoi movy [Application of web quest technologies in foreign language classes]. *Humanitarni studii. Pedahohika [Humanities Studies]*.

Pedagogy], 44, 181-193. DOI: <https://doi.org/10.24919/2413-2039.12/44.29> [in Ukrainian].

5. Shcherba, N. S. (2013). Zmist pidhotovky maibutnikh uchyteliv inozemnykh mov do vykorystannia veb-kvestiv u profesiino-pedahohichnii diialnosti [The content of training future foreign language teachers to use web quests in professional and pedagogical activities]. *Pedahohichni nauky: Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka* [Pedagogical sciences: Bulletin of Zhytomyr Ivan Franko State University], 5 (71), 84-88 [in Ukrainian].

6. Bilyk N. I. Communicative competence as a professional quality of teacher for general secondary education. Theory and practice of introduction of competence approach to higher education in Ukraine : monograph. Edit. S. T. Zolotukhina, I. M. Trubavina. Vienna: Premier Publishing, 2019. P. 191–201. ISBN 978-3-903197-55-8.

7. Dodge, B. (2019). *Some Thoughts About Web Quests*. Retrieved from https://jotamac.typepad.com/jotamacs_weblog/files/WebQuests.pdf

8. Shlenova, M. (2023). Analysis of effective methods of forming Ukrainian-language communicative competence in foreign students. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Filolohiia* [Scientific Proceedings of Ostroh Academy National University. Philology], 17 (85), 211-213. DOI: [https://doi.org/0.25264/2519-2558-2023-17\(85\)-211-213](https://doi.org/0.25264/2519-2558-2023-17(85)-211-213).

9. Shlenova, M. (2021). Gamification as a tool for increasing the learning efficiency of future librarians. *Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii kultury* [Visnyk of Kharkiv State Academy of Culture], 59, 53-58. DOI: <https://doi.org/10.31516/2410-5333.059.05>.

Дата надходження до редакції
авторського оригіналу: 21.03.2024